

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Kedden 11. Oktoberben 1791.

Belső Tudósítások.

Három, négy napok alatt egész bizodalommal várjuk F. Urunkat és Atyánkat Bétsbe; kinek szerezés meg érkezésével a' mi Ujságíró Kútfejünknek is tsatornai bővségesebb vizekkel fognak árd. Olvasóinknak szolgálai. — A' N. M. Kir. Teltörző Seregnak azon reize, melly a' Prágai Koronázáson, minden Gálák felett az irigységig tette a' maga parádéját, a' múlt Péuteken Bétsbe vizsza érkezett, és mingyárt ugyan azon nap Hertzeg Eszterházy, azon N. Sereg' Fő Kapitánayanak ki hirdett, és Nov. 1. napján egész pompával fog ezen Sereghez bé-iktattatni. — Holnap pedig indulnak ezen N Seregből 14 Tisztek Kapitány Vég hely Ur alatt Budára, a' F. Palatinus szolgálaiján lévő Telt

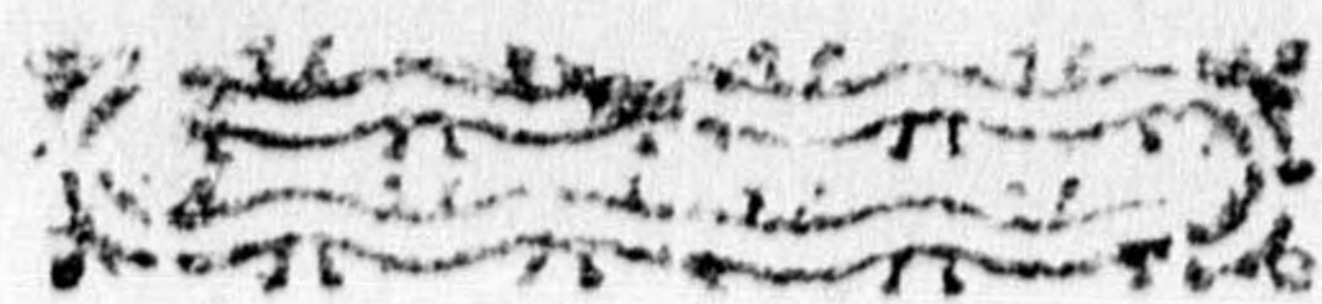
örzöknek fel-váltásokra. — Nevezetes vólt ezen N. Testörzö Seregről az-is *Kuttenbergben*, hogy az ott lévő *Apátza* Klastrom arra kérte |vala az ott lévő Tanátsot, hogy a Magyar Gárdákat, mellyöknek ott lett tiszteletét már le irtuk, venné-rá, hogy Klastromjok mellett mennének el, hogy láthatnák el menetelekkor, ezt a' soha sem látott, tsak hírét hallott szép Serget. Minthogy a' Klastrom úttjokban nem esett a' Testörzö Uraknak, tehát a' Tanátsbéliekkel együtt minnyajon bé mentenek a' Klastromba, mellynek Szüzei igen nagy betsülettel fogadták. — *Párisban* is meg-jelentenek vala hajdon, a' lakadalom alkalmatótságával a' mi Magyar Testörzöink, hól a' Klastrom' Fejedelem Afiszonya hordozta vala el őket az egész Klastromban, és midőn bámúlva tsudálta vólna ezen Gárda Tiszteknek pallérozott Frantzia beszédjeket, és leg-módisabb, tsinosabb maga viseleteket; azt kérdi az edgyiktől: ugyan Uram mitsoda Nemzetből valók lehettek ti? mert lehetetlen, hogy a' leg szebbik Nemzet légyen a' Magyar — és illy pallérozott, mint ti vagytok. Erősitvén a' Gárdák, hogy ők Magyarok vólnának: elé veszen az Apátza Afiszony egy kiss Frantzia Könyvet, melyben a' Magyar Nemzet tsupa Barbarusnak vala le festve, 's meg vallá, hogy ő a' Magyar Nemzetről való bal vélekedését innen vette; de már láttya, hogy ezen Nemzetet a' más Nemzetek tsak irigységből rágalmaznák; azért a' Könyvetskét is a' Tisztek előtt égetteté meg. — Prágában a' leg nagyobb idegen Gavallérok is barátságokra méltóztatták a' Magyar Gárdát — az után pedig, jövet, menet, annyira tisztelte és szerette a' nép őket, hogy a' hól meg-szállottanak, a' Gárda szürke paripájának a' száját meg tsókolta a' Paraszt Tseh örömében, és ingyen abrakat adott néki. E' szép már, mikor egyik Nemzet a' málikat igy szereti és betsüllli.

Budáról ugy tudosittatunk; hogy a' F. fő Herzeg kedvéért, az Ország *Primássa* és *Birája*, a' több fő Méltóságoknak jelen-lételevel, ottan ottan vadá-

vadászatok és gyakori Bálok és tánczoló mulatsá-
gok adtak, mellyek által magát ujithassa ő Ki-
rályi Hertzegsége. — Már a' múlt esztendőben ő
Felsége, a' Sz. István Rendjének Lovagját, és a'
Septemvirális Táblának Tanácsosát Dormándházy
Sághy Mihály Urat, hiv és hosszú szolgálatbéli
érelmeiért, a' Szabad Bárók közé méltóztatta va-
la, maga személlére nézve, számlálni; melly Ke-
gyelmessége ő Felségének nem régiben hirdettetett
ki. — Még 1763 ban számláltatott vala *Knezevich*
Márton Ur a' Sz. Bárók közé; a' midőn *Horváth*
Országban, *Dalmáciában* és *Sláveniában* ki is hir-
dettetett vala. Most F. Urunk, ugyan ezen neve-
zett Urnak 4 Fiait, u. m. *Györgyöt, Jánost, Pétert* és
Ventzelt a' Bárói rangal és Méltósággal meg-ajándé-
kozni méltóztatta. — A' *Kassai Királyi Oskolai*
Kerületnek fő *Inspektori* széke már Aprilistől fogva
üress lévén, ezt a' Hivatalt a' napokban ő Felsé-
ge, 1500 r. forint esztendei fizetés mellett, T. N.
Abauj Vármegye volt Rend. Notáriusza *Jábrotzky*
Gábor Urnak adni kegyelmesen méltóztatta. — Az
Egri Püspöki Oskolák, mellyek eddig minden Ke-
rületbéli *Direktoroktól* való függés alól ki valának
véve, most egy F. Királyi új parantsolat által a'
Kassai Kerületbéli Királyi Oskolák Direktora alá
vették. — A' Kardnak viselését ő Felsége egy külö-
nös minapi parantsolatja által, minden Magyar Os-
kolákban, Akadémiákban, Univerzitásokban és Kol-
légyomokban az ifjuságnak keményen meg tiltotta.
Nem is illik a' Kard *Minervának*!!

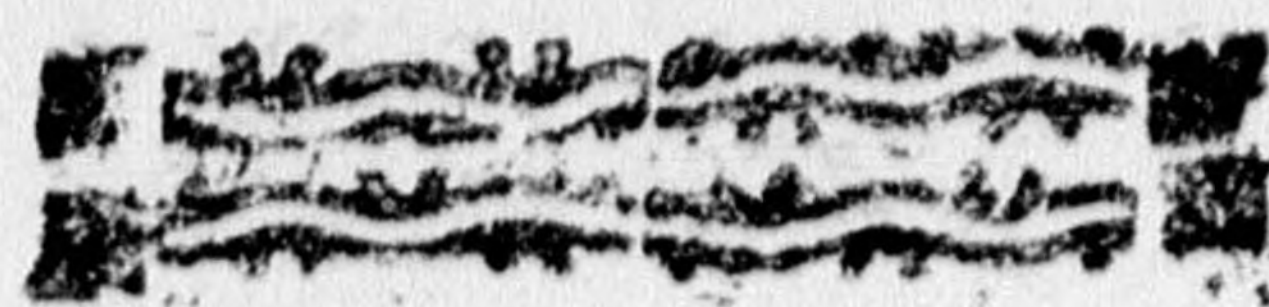
Báró *Herbert* Sept. 18 dikán arról tudósította
az Udvar, hogy a' Török Császár egész Birodal-
mában lévő minden Basáihoz egy olly kemény pa-
rantsolatot bocsátott, melly szerint kényszerit minde-
neket az ujjanon kötött *Szisztovi békeség* 7 dik tzik-
kellyének tökéletes tellyesítésére — — a' melly
szerint minden *Austriai Birodalombéli foglyak*, a-
kár hol légyenek azok, 2 hónap alatt minden pénz
nélkül vizsza adattassanak. A' titkon tartott, pén-
zen vett rab szolgák, vagy szolgálók azonnal a' kö-

zelebb lakó Barának adassanak által, és azoknak
 árrát a' Szultán maga fogja ki fizetni. Valaki kü-
 lömben tselekezik, és ezeket el titkolja, 1000 Pia-
 sterrel büntetetik, és a' Fogoly-is tolle ingyen el-
 vétetik. — Egy más parantsolatja a' Portának a'
 Bosznyákokhoz van intézve, mellyben az iratik,
 hogy mivel a' Portának közönséges boldogsága azt
 kívánta, hogy az *Una* mellyékin egy kerület a'
 Német Császárnak által adattaisék, tehát ezeknek
 Kapitányai és földes Urai 2 hónapok alatt jelen-
 tsék magokat Konstantinápolyban a' *Testerdárnál*,
 és károk vissza pótoltatik. Ezen parantsolatjára a'
 Szultánnak, a' Bosznyákok minden zenebonás el-
 lent-állásoktól meg kezdettek szünni. — A' már 3
 elztendőtől fogva szüntelen tábori szolgálatban lé-
 vő Szélbéli *Horváth* Sergek, már Sept. 20 dikától
 fogva egélszen haza bocsátattak, és csak a' ma-
 gok békeségbéli vigyázó helyeket álják — nyu-
 gosznak: Valamint a' Székely és más szélbéli fegy-
 veresek. — Oláh Országban már egy Katonák
 sintsen, hanem *Khotzim* a' Rajával együtt, ezen a'
 télen még a' mi kezünknel lélszen; mert az Oroszok
 azt kívánnyák, hogy ezen Vár rontattaisék széjjel,
 's mig a' két Udvar között Per alatt lélszen, viz-
 sza nem adatik. — Mind a' 2 Bétsi *Politzáj*, mind
 a' *Hadi*, mind a' *Polgári* kezdődik Nov. 1. napjan.
 A' *Hadi* *Politzáj*nak 300 lovas, és ugyan annyi
 gyalog Katonai lélszenek, kik éjjel nappal szüntelen
 izágodozó vigyázathan lélszenek. Minden betsületes
 ember tsendes és boldog napokat ígérhet magának
 a' *Haza édes Attya* II. dik *Leopold* Uralkodása alatt;
 mellyet már-is ezer példák bizonyittanak. — A'
 még fenn álló minden Szerzetbéli Klastromok enge-
 delmet nyertenek, hogy *Novitiusokat* vehetnek-bé;
 de mondják, hogy némelly Szerzetesek éppen sen-
 kit sem találhatnak, ki magát Szerzetjebbe ajan-
 laná — annyira nyilt a' Világnak szeme: inkább
 Katonák, mint sem Barátok lélszenek most a' mi De-
 ákjaink. — Egy *Kárdinálisnak* azt hagyta vala-
 nem régiben egy bölts Fejedelem, hogy a' Szerze-
 tese-

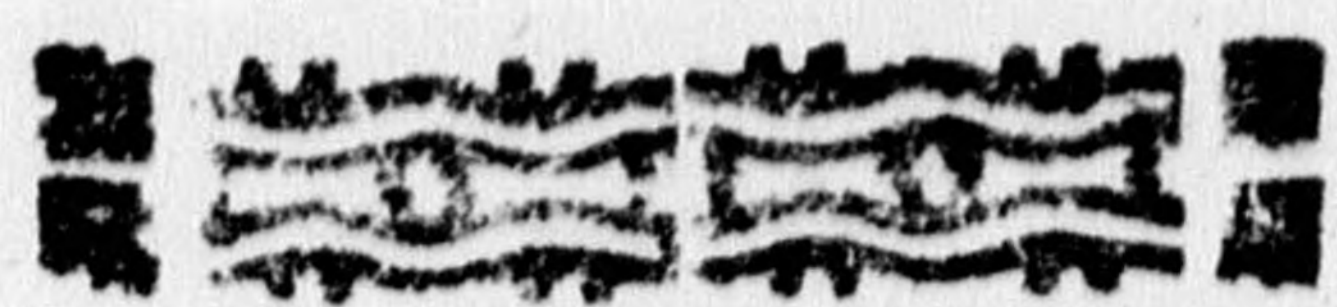
teseket oktassa és reformálja. Egykor a' Fejedelemhez megy a' *Kárdinál*, 's panaszol, hogy a' meztelábos Barátok, kiknek azt parantsolta, hogy tsizmát húzzanak, nem akarnak engedelmeskedni parantsolatjának. Meg mozgatja fejét a' bölts Fejedelem, 's mond: a' nem szép dolog, hogy Elöljáróknak nem engedelmeskednek, 's tsizmát nem húznak; de még is inkább szeretném ha *Kárdinális* Uram a' fejeken és nem a' lábakon kezdené előbb a' Barátok *Réformátioját*; mert a' kinek a' feje *réformálódott* önként megy olztán a' többi.

Erdélyből M. Vásárhelyről. — „Barátom! Hogy csak a' tsupa Virtus, a' valóságos belső érdem, és nem Eleinknek *rú* módjára, méltatlan történetből ránk ragadt Rangunk és Titulusunk, légyen az a' fénylő briliánt, mely Familiánkat 's magunkat tündöklővé tévzi — és hogy ezen kívül a' többi csak álom — azt meg-engeded én nékem. — Hogy az *Alszonyi*, vagy *Frantzia* hizekedésből ugy nevezett *Szép Nemnek* minden rangja és titulusa (az *Uralkodó Házakon kívül*) Férjek után vagyon; ha tagadod, le-hazuttal a' tapasztalás. Ha egy *Paraszt* születésű *Fogoly Leánykából* *Első Katharina*, egy hatalmas *Orosz Tsázárné* lehetett; ha egy *Bihar* Vmegyei özevegő nemes *Alszonykából*, egy *Német Országi*, máig is élő *Uralkodó Hertzegné* lehetett — ugyé nem nagy ujjságot írok, midőn arról tudósíttalak, hogy egy betsületes igen szép Nemes Leánykából nálunk *Grófné* lett? E' más Nemzetek között, sőt nálunk is nem ujjság, 's nem szokotlan dolog; de még is nálunk sok kopasz rangra figyelmezők között érzékenységet okozott. Az ifjú *Gróf Toldalagi* Josef meg kedvelvén itten egy *Városi Tanácsosnak* *Bedö* Josef Urnak igen kellemetes hajadon Leányát, nem régiben hités feleségül vevé magának; kik már most tellyes gyönyörűséggel élnek együtt. Ezen dolognak értésére egy kiss lárma lett a' Familia között, hogy miért venne egy *Gróf*, Nemes Leányt feleségül, és akadályoztatni kívánnyák vala; de az ifjú *Gróf* el-nem álván szerelmestől, öszve-

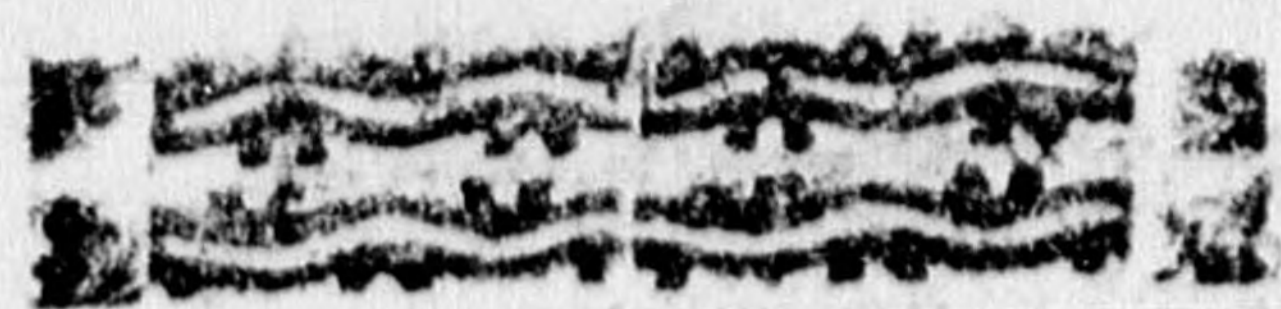
öszve eskettetének. Nálunk szokásban vagon, hogy a' Városi Tisztviselőket tsúfságból *Vargáknak*, azoknak Leányait pedig *Varga Kissaszszonyoknak* tsúfolják a' kívül lévők sokan; noha ezek között sok érdemes nemes ember vagon. Nem *Varga*, hanem *Nemes Kissaszszony* ezeknek Leányok. Bár tsak egyizer már a' meg-rögzött itélet tételek irtathatvának-ki Hazánkból. Számláld fel! a' leg-nagyobb és böltsebb Gavallérjaink közül-is hánynak nem Nemes Leány Grófnéja s Bárónéja! — hány Bátor, s Gróf Kiss asszonyt nem tett ellenben egy szegény Nemes Legény szerentsélsé. A' Házolságnak az edgyesség, és a' mutsok nélkül való szeretet a' Lelke, és e' tsak ezzel böldog.

Kolosvár. A' múlt hónapnak 26-dikán iktattatték-bé *Martonfalván Felső Fejér Vármegyei Fő-Iszpanyságába* M. *Sarkadi Tury* András Ur; ki a' maga szolgálatját a' Vármegyei Hivatal grádittsának alsó fogán kezdvén, mind addig ment érdemeivel ezeken fellyebb fellyebb, mig nem most ennek leg-felsőbb fogára lépett. Ez a' Virtusnak és a' Nemes szivnek rangja. A' bé iktató K. Biztos Urak fő Kormányzékbeli Tanátos M. *Szegedy* Josef, és Itélő-Mester M. *Tury* László Urak valának. — *Kolosvárt* az alkalmasabb szállások mind azoktól, valakik a' Kormányzékhez nem tartoznak, el-vétettek, és a' Kormányzék Tanátsofsainak adattak azon fizetésért, mellyel amazok birják vala. Ezt a' körülállásnak természetete kívánta, hogy így legyen, mig a' Város jobban meg-épülhet. — Ugy értjük, hogy a' vólt *Jésuitáknak* az Oskolákra és Semináriumokra maradott, de ez előtt egy néhány elzten-dökkal kotyavetyéztetett Józsgái megint visszaváltatvának — minthogy a' Semináriumok hajdoni lábokra állottanak. — A' napokban két Udvari Végzés jöve a' Fő Kormányozó Tanátshoz, egyik, mellyben ezután a' Kantzellistákat is Kándidátzió által tétetni; a' másik pedig, mellyben ezután a' Koncipistákat Notáriusokból választatni parantsolja ő Felsege.

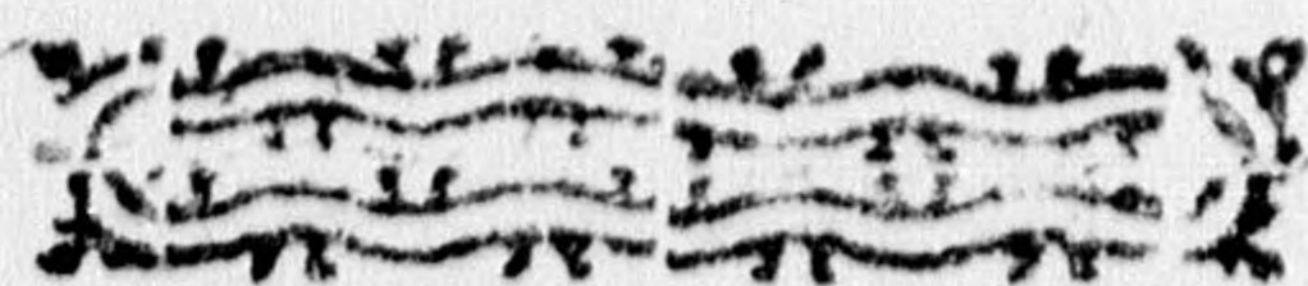
Statuum Presidens Gróf *Kemény Farkas* ő Ke-
gyelmessége' *Kis-Lekentzei* tsüre meg-gyúlada a'
napokban egy veszedelmes pipáról; 's 10 szép asz-
tagja, és 12 kalangya szénája hamuvá leve.

Botykáról Baranya Vármegyéből 1-5ő Okt. —
Nagy jó Uram! — Le-indulván Belgrádra, hogy
azt minekelötte a' Töröknek vizsgálta adatik meg lát-
hassam, alig értem Baranya Vgyének Botyka nevű
hellységébe, azonnal értettem az ott lévő Vendég-
fogadóba bé-szállott Kereskedőktől (a' kik éppen
Belgrádból jöttek) hogy már oda senki látás kép-
pen bé nem erefztetik, azért többé magamat nem-
is akartam fárasztani. A' merre által mentem, t.
i. Szala Vgyének, Somogynak nagyobb részén, és
Baranyának egy kis darabján, mindenütt hallottam
a' lakósokat az esztendőnek bőv terméséről beszél-
getni. A' múlt esztendőknék soványsága, most bő-
ven bé-pótoztatik. Sem kenyérben, sem borban szük-
ség nem lézen. Baranya Vármegyében vigan töl-
tik a' szüreti napokat, ámbár a' bornak bővsége
lokaknak gondot szerez, mert olly termékeny a'
szőlő, hogy már elegendő edényt alig kaphatnak
a' szőlős Gazdák. Bezzeg feslik a' hárs a' Kádá-
roknak is, a' kik a' hordókat jó sós áron adogat-
ják-el. Itt a' Réformátusok a' Katholikus Atyafiak-
kal szép tsendességben laknak, áldják mind két rész-
ről a' *Nagy Josefet*, és *Leopoldat*, a' kik az Evan-
gyeliomban annyiszor parantsoltatott emberi szere-
tetet a' Magyar szivekben-is fel buzditották. Ezen
emberi szeretetre maga is ezen részeket ditsőségesen
Kormányozó Fő Pásztor *Eszterházy Pál Pétsi Püs-
pök* ő Méltósága jeles példákat ad, A' ki nem tsak
az alatta való Katholikus Köz gyülekezetet Keresz-
tényi életre serkengetni meg nem szünik, hanem az
ő véle munkálkodó lelki Pásztorokat-is példás és
Istenes életben tartani és naponként nagyobb tö-
kéletességre vezérelni igyekeznek; a' melly-is bőven
ki tettzik azon rendeléséből, a' mellyet mostanában
adott ki, a' mellyben minden Plébánus, és Káplány
Uraknak, minden Világi pompa, kemény büntetés
alatt

alatt keményen tilalmaztatik. Ki bocsátott t. i. ő Méltósága egy kerülő Levelet. (Encyclicam) A' mellyben parantsoltatik, hogy minden Egyházi személy fekete kis sapkát, avagy Káputsiumot viseljen. Ellenben pedig senki világi ruhában járni nem mérészellyen. Valamint a' Vadászat is, a' Játék, 's a' Világiakkal való társalkodás, a' haj porzás, és a' haj fodorítás, nagy és fényes tsattok meg tiltatnak, ugy hogy a' ki ezen törvény ellen tselekedni bátorkodik, azonnal Plébániájától meg-fosztassék. Mert az Egyházi személyek (igy szól a' parantsolat) ettől a' Világtól már egészen meg-váltak, és azért nem illik, hogy e' Világhoz alkalmaztassák magokat. Értettem is hogy egy Plébánus ezen parantsolatnak meg-szegéséért, a' fellyebb említett büntetést el is nyerte.

Egy Belgrádi Levél szóról szóra: — „ G. Károly N. Gyalog Serge kegyelmes Proprietariusának meg-halálozását értvén, 's kit vesztett légyen el-meg-fontolván, tsak alig lehetne ki-mondanom, melly szomorúságba borultunk minnyájan. Hogy azért ezen kegyelmes el-vesztett Vezérünk eránt való háládatos utolsó tiszteletünket az egész Világ előtt nyilván-valóvá tehessük, ugyan ezen Sergünknek nagy érdemű vitéz Oberstere Méltóságos Nicolletty Ferentz Ur Sept. 26-dikán meg-parantsolá, hogy mind a' 3 Bataliom (még akkor Belgrádbann fekvénk) a' közönséges Templomba meg-jelennyen. Ez, szomorú gyászöss pompával, de igen érzékeny keserőséggel véghez menvén, 3 Bataliom Isteni szolgálatot tartott, mellynél az egész Katonaság valóságos Keresztényi áhittatóságot vitt véghez. Vége lévén az Isteni tiszteletnek, elé állá a' Regement Káplánnya, és a' Katonaságot rövid, de fontos beszéddel azon imádságnak el-mondására öztönezé, mellyekkel az ilyen alkalmatóságekban szokott élni az Anyaszentegyház. Az egész Katonaság olyan áhittatóságot mutatott külsőképpen, hogy ki-ki tapasztalhatta, mitsoda tisztelettel viseltetett légyen belsőképpen, vólt kegyelmes Vezérjéhez — és noha,
essős

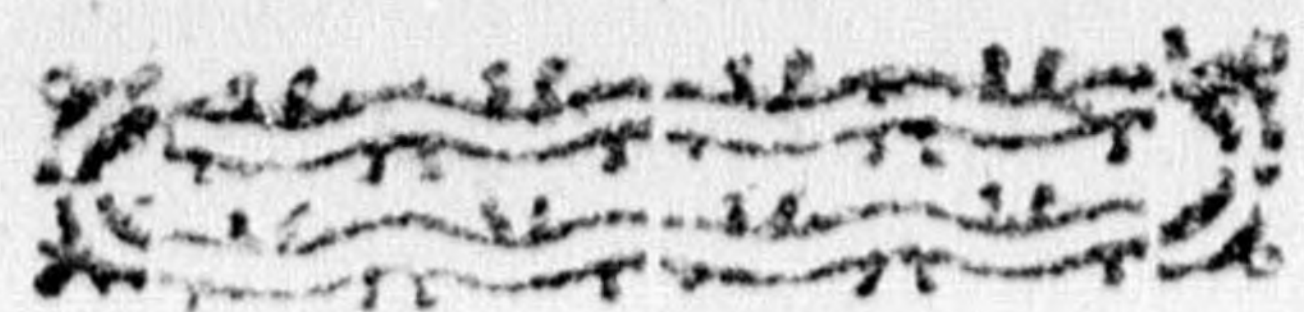

órán váratik haza. — A' Fő Hertzeg *Ferdinánd* Magyar gyalok Sergének 3 Batalionja Horvath Országból Morvába megyen Vár őrzeni. — Ugy beszéllek, hogy a' vólt *Károly* Magyar gyalog Sergét Királyi fő Hertzeg *János* nyerte volna.

*Bukorest*ből Sept. 20 dikán azt irják: Már most tsalhatatlanúl tudjuk, a' Muszkának a' Portával való Békelesség Tanáttsa miben légyen. H. *Potemkin* a' leg-nagyobb fő ebben; a' Ministerek pedig G. *Somajlov*, Generálmájor *Ribás* és *Laskarov*, kik már 3 nagy Vezérek alatt minden gyümölts nélkül dolgozták a' bekelességet. A' Békelesség Tanáttsa egy *Jász* Vároától 10 mértföldnyire lévő, és a' *Pruth* Vize partján fekvő *Hús* nevű Városotkában léssen; és ugy irják, hogy az erre a' végre mind a' két részről ki-rendelt Ministerek ezen hónapnak 22-dikén, minnyájan öszve lesznek itt gyölve. Még a' Porta Követjei közül több nem tudatik, tsak a' *Rájsz Effendi*, ki a' *Szisztovi* Congressusban is végig jelen vólt. — A' Muszka részéről egy szerentsés Békelességet reménylenek mindenek; mivel az *Asiai* Sergek mihelyt a' Békelesség elől-járó punktumainak szagát orrokba vették, azonnal minden hir nélkül oda hagyták a' Tábort — és a' Porta most igen röviden van — minden fegyverese nem áll 50-ezerből. — A' Pruszszus Udvarnál lévő Török Követ parantsolatot vett, hogy még ott maradjon a' további rendelésig. — A' Bétsbe jövő Török Követ pedig Novemberbe meg fog érkezni. — Az *Olosz* Országból jövő Levelekből máig-is azt értjük, hogy a' Pápa ő Szentsége ujra viszsa esvén nyavallyájába kéttséges ágyban fekszik.

Külső Országot illető dolgok.

Lengyel Ország. — A' Lengyel Statusoknak Deputátusai ismét öszve vagynak gyülekezve, és Sept. 15 dikén ujjanton hozzá fogtanak félbe szakadt Diætájoknak folytatásához. Még pedig megjegyzésre méltó, hogy már most az ujj Constitutió szerint, a' szabad Városoknak Deputátusai is megjelentenek, és illendőképpen bé-is fogadtattanak a' többektől. Midön a' Lengyel Polgárságnak ezen Deputátusai leg előbbször-is a' Királynak és a' Statusoknak megköszönték volna, hogy rollok illy kegyelmesen végeztenek, és meg engedték, hogy ezen túl már ök annak a' hazának jóvára, mellynek ök is tagjai, szolgáltsanak, ugyan ekkor 12 ágyukat ajánlottanak háládatosságoknak jeléül az Orzágnak: a' *Poseni* Distriktus pedig különösen kívánta magának azt az engedelmet, hogy *Varsou* Városában a' Polgárok nevében örök emlékezet oszlopát emelhesse a' Királynak. Ezen kérésére a' *Poseni* Distriktus béli Polgároknak meg engedte a' Király, hogy számára oszlopot emelhesse, de illy feltétel alatt, hogy ezen örök emlékezet oszlopa egyszerűsmind az Ország Gyűlésének is szenteltetve és ajánlatva legyen, ugy mint a' mellynek meg edgyezése és igyekezete által, a' Király a' Polgárok jóvára tzelező szándékát végre halythatta. Sok rendbéli Deputátusok tartottanak ezen első ülésnek alkalmatosságával igen fontos beszédeket. De meg érdemli mindenek felett a' Királynak következő beszéde rövid és fontosságára való nézve, hogy mindenektől olvastassék. — „Tsak röviden jelenthetem ki a' N. Statusoknak azt, — így szól a' Király — a' mit a' külső Hatalmaságokkal való ügyeinket folytató Minister tudtomra adott. Mind azok a' dolgok t. i. mellyeket kedves Hazánkért egybe vetett erővel tselekedtünk, a' mellyekhez reszketve fogtunk, és a' mellyeket mindenikünknek veszedelemben való forgásával szerentsésen végre hajtottunk, külső Országokon ditséretet, tiszteletet és helybe hagyást érdem-

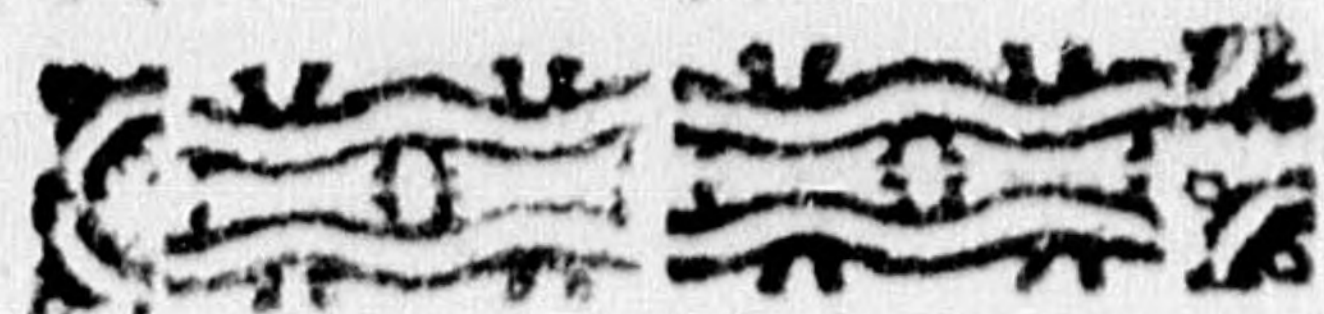
érdemlettenek. Májusnak 3-dikán fundáltatott Constitutionk bersültetik, magunk-is bátorságunkért kedvelletünk. Így szollanak rollunk: — *Ha a' Lengyelek, követni fogják azt, a' mihez kezdettenek, szerentsés Nemzette tészik magokat.* Ország Statufsai! ez olyan lorkantyú nékem, melly szerint esküszöm, hogy véremet ki-ontani, és életemet 's koronámat a' Constitutió mellett le-tenni kész vagyok. Tulajdon kezemmel akarok az ellen, akár ki légyen az, kardot rántani, a' ki ezen Constitutiont bántani bátorzkodnék. „ — A' Királynak beszéde alatt mindenek bámulva halgattanak, annak végével pedig kardot rántván, e' képpen szollottanak: — *minden javainkat, vérünket és életünket, Hazánkért, Királyunkért és a' Törvényért adni készek vagyunk.* — Sok dolgokat szemlélünk ezen 1791 ben történni olyanokat, a' mellyekről 1781 ben álmodni sem tudhattunk volna.

Ki gondolta volna, hogy Anglia — melly akkor, 's kivált 1782-ben, négy rend béli tengeri Hatalmalfságoktól négy felölről pusztittatott — egyik kintses kamaráját u. m. az Amerikai Tartományainak nagyobb részét gyalázatososon el-vezette — ennek alkalmatofságával adofságait 100 Millió Sterlingeke, vagy a' mi pénzünk szerint 1000 Millió forintokra szaparította — — hogy ez az Anglia minden tengeri Hatalmalfságoknak 1791 ben törvént szabhafson, a' világnak mindenik részét még tsak fájinotska pokrottzal is ő ruházhafsa, minden valamire való Kapitálistákat adó fizetőjévé tégyen, hogy minden Kalfsákból a' kintset, mint valami patakotskát, a' maga Kalfsájába vigyen, hogy az ő hajós Sergej a' ki-kötő helyekből ki se mozdúllyanak, 's még is az Europai Hatalmalfságok között ingadozó félben lévő Æquilibriumot tsak fenyegetődzés által is fen tarthafsa 's meg erőfithesék. De szemlélhetünk e' folyó 1791-dik esztendőben több dolgot-is történni olyanokat, a' mellyekről 1782 ben talára tsak a' Nagy Katalinnak és II dik Josefnek lehetett előre gondolkodniok. — Gondolták e' valyon a' szegény Törökök ez előtt 3 esztendőkkel, midőn *Krimiat* vilzfa akarván venni, *Kinburnra*

réá

téá ütöttek, hogy nem csak Krimiat fogják 3 ez-
tendők múlva örökösön az Oroszok kezébe hagy-
ni, hanem ennek felette sok Millio Piásterekkel, egy
nehány száz ezer emberekkel, 's végre Oszakovval
is kéntelenitteesenek vakmerőségeket interezni. —
Miden a' Törökök ez előtt 3 ezttendőkkel *Krimid.*
ért Kinburnra ütöttek, még akkor csak 6 ezten-
döktől fogva tartották vólt az Oroszok a' magok
hatalmok alatt *Krimiat* — 's ki gondolta vólna,
hogy ezen 6 ezttendők alatt olyan hajos Serget ál-
lithattanak Krimianak ki-kötő helyeiben lábra,
melly a' Törököknek 400 ezttendöktől fogva ha-
talmas hajos Serget öszve ronthatssa. — Ha a' meg-
lettekből a' lejendökre tekintenünk meg-engedietnek,
ezen nagy dolgoknak még nagyobb következéseit
már előre is szemlélhetnök. — Oszakov a' *Dni-*
per tengerbe való szakadásának oldalán kevélyke-
dik. Minden folyó-viz pedig le felé szokta horda-
ni a' kintset azon Országokból, mellyeken keresz-
tül foly; melly kints többnyire abba a' Kalsaba
szokott folyni, melly ezen folyó viznek tengerbe
való szakadásánál lévö Vámokat és Harminczadó-
kat birja. Egész Lengyel Ukránia e' szerint, a' *Dni-*
per vizén fogja a' maga adóját Oszakovhoz le-bo-
tsátgatni az Oroszoknak. Ki nem tudja pedig kü-
lömben is mi nemü bé-folyása nintsen az Orosz Bi-
rodalomnak Lengyel Orzaghoz. — Ezen kívül
pedig Oszakov a' Törökök földével öszve ragadott,
vagy közös földön fekszik: innen ki nyitva vagy-
nak a' Török Tartományok az Oszakovban lévö
Oroszoknak, kik innen minden meg eshetö háború-
nak alkalmatóságával bátran hozzá foghatnak a'
pusztitáshoz. Honnan várják akkor a' *Benderbe*
szorúlt Izegény Törökök a' segittséget, ha az Oroszok
az ő kelleetlen látogatásokra mennek. De tégyük-
fel, hogy az Oroszok Krimiai hajos Serge olly mér-
tékbe hatalmasodják ez után-is, mint 6 ezttendők
alatt hatalmasodott. Hogy fogja ezt nézni Kon-
stántzinápoly? — ugy, mint bizonyos veszedelmét.
Krimiából fogják, *Asov, Várna 's a' többi Fene-*

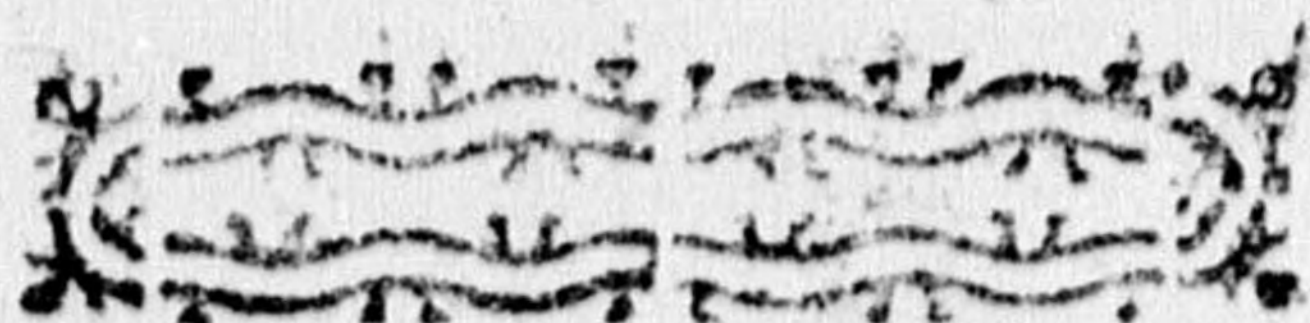
tengeri Városok, várni falsiknak egész öszve rontatását. Ha Krimiának *Neptussa* a' maga jövőendő béli erejét, a' múlt ó esztendő béli ereje szerint fogja mérsékelni, ugy ő 6 esztendők múlva e' képpen fogja a' *Fekete-tenger* Tsatornáiból Konstantinápolyból a' Sultánt Szerallyával együtt ki felé komendérozni: — *Uraim! 's Afzszonyaim!* — *retour!* — *uj lakosok jönnek!* Ekkor olztán béköthetnek. *Mahumed* az egész Afzszony Regimenttel Afriában a' *Sinopé*-béli *Diogenénes* üress hordójába, mellyből ne félyen, hogy ki-hajtsák az Oroszok.

Hogy az Orosz Tsászárné az Europai Játéknéző helyen fő személlyt kívánnyon játszodni, azon senki sem kételkedhetik; nevezetesen pedig a' mi a' Frantziák Revoluzioját illeti, ugy mutattyák a' környülállások, hogy ebből mindenek felett nem akarja kezeit ki mosni: tsak hogy nagyon kezdenek a' Politikusok az iránt kételkedni, hogy vallyon párt-fogó tzélből é, vagy pedig ellenséges indulattal. A' *Stokholmi* Sept. 20-dikán költ Levelek meg egyezölög azt erősitik, hogy a' Svédok Királya mindenekben meg egyezettette szándékát a' Tsászárné akarattyával a' Frantziákra nézve. Az is kételkedékéssn kívül tétetett dolog, hogy valamint a' *Naszszau* Hertzeg így szintén Gróf *Romántzov* is a' Tsászárné részéről egészszen meg bizva tanátskoznak *Koblentzben* a' Frantzia Királynak Rokonival 's a' több fő rendü Frantzia Tisztekkal. De ezek mind bizonytalanságok. Tsak a' jövőendő fogja világozságra hozni mi némü dolgok légyenek az Anglus és Orosz Kabinétoknak firhangjaik alatt elrejtve.

Némelleyek azt erősitik, hogy a' Frantzia Királyné maga elejébe éppen ellenkező Systemát vett volna azzal, mellyet Párisból való titkos elmenetele előtt követett; és hogy ezen Systemája a' Királynénak, a' Frantzia dolgoknak olyan fordulásokra adhat alkalmatofságot, mellyet sokan nem reméllettenek volna. Ez okozta, azt mondják, azt is,
 hogy

hogy a' Király a' helyett hogy a' maga Rokontól
 hozzá küldetett Levelekre felelt volna, a' Constitu-
 tiot meg erősítve küldötte hozzájuk, és arra intet-
 te, hogy még idejek vagyon, éjjenek a' közönséges
 engedelemmel 's hazájokba jöjjenek vissza — —
 Egy szép Anekdotumotska is történt mostanság Fran-
 zia Országban. — Meg hal t. i. egy rend kívül
 való gazdag Alfizony, 's vak buzgóságból min-
 den gazdagságát, Attyafiait kúdosokká tévén, a'
 Frantzia Nemzetnek testálta, de ezen ő ajánlását
 nem hogy el fogadta volna a' N Gyűlés, hanem e'
 következő arany betűkre méltó szavakkal vetet-
 te-meg: „ — Nem fogadhattyuk el ezen Testamen-
 tomot, melly egész Nemzetünknek gyalázattyára
 válnék, ez által egy szerentsétlen Familiát fosztván
 meg a' magájétól. Az igaz, hogy vagynak pél-
 dáink, mellyek szerint némelly Klastromok és Pap-
 ságok az e' féle Testamentumokat el fogadván, a'
 törvényes örökösöket kínos szegénységre juttatták.
 De ne ezen példákat, hanem inkább a' XV dik *La-
 josét* 's több más Királyainkét kövessük, kik az e'
 féle káros ajándékokat nagy szívüségük szerint meg
 vetették. „

Torda I. Okt. — Erdélyben a' kalangyák'
 bővségének éppen nem felel meg annak erefztése.
 A' leg-jobb búza-termő Maros mellyéki földékben
 termelt kalangyák 10, 12 kupát, ritkábban egy vé-
 kát mondatnak erefzteni. Ritkább a' 2 véka erefz-
 tés, sokkal ritkább az három a' leg-jobb kalan-
 gyákból-is, fellyebb pedig nem hallatik. — Tö-
 rök-búza pedig temérdek bővségében léfzen minden
 felé; ez is oka, hogy már a' piatzokon a' tsupa-
 ro's 6 garasra, a' jó elegyes búza 8 garasra réá
 szállott. Azt minden felé lehet tapasztalni, hogy a'
 szép tiszta ősz búza igen felette nagy ritkaság a' leg-
 gondosabb gazdáknál is. — Vető idő éppen n m
 jára a' szüntelen tartó szároztság miatt September-
 nek szintén vége feléig. Attól fogva mintegy más-
 fél hete, nedves és igen hives esős idő következék.

bé minden-felé, melly a' szőlő-hegyeket, egész Erdélyben, tsak nem szinte, savanyú lével meg fenyegette, kivált az alacsonyabb hegyeket, mivel az ifjonyú sok szárazság miatt a' szőlő éppen nem ért, felette sok az egres. Ezen az éttzaka a' nagy hó-harmat-is le-esék; a' hol készületlen találta, véget vetett az édes lóvnek; még a' szőlő fát is az aljalsabb helyeken zöldiben találta.

NB. A' közelebb ment Kurirnak 1273 dik lapján a' 28-dik sorban lévő kereszti név, történetből hibáson ment-ki; mert a' M. Gr. Ur kereszti neve *Ferentz*.